

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egyet” hivatalos közlönye.
Előfizetési árak:
egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fil. — Tanítóknak egész évre 6 korona.

Felelős szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számíttatnak. Nyilttér sora
50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6–8 oldalon vasárnap
A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Szürke, nehéz köd.

Székelyudvarhely, okt. 8.

Fejünk felett ég a tető és a mikor erőmeztakarításra volna szükségünk, hogy készen legyünk a jövő minden válságos eshetőségére — mi abban törjük magunkat, hogy ki tud szebbet, nagyobbat mondani, miképpen tudjuk mélyebbre megásni azt az árkot, mely egymástól valamiképpen még jobban elválaszt.

Ha netalán eddig valaki nem tudta volna, hogy az országos központi függetlenségi pártban milyen nagy az egyetértés, az a megye őszi közgyűlésen arról izelítőt szerezhetett, amikor megyénk két egyóbként tisztelt képviselője nem abban versenyzett, hogy ki a nagyobb, hanem, hogy ki a — kisebb és a mely épületes jelenetre egyik közéleti tényezőnk azt az óhaját fejezte ki, hogy: hát egyétek meg egymást...

Bocsánat, de a törvényhatósági bizottság tagjai aligha jöttek össze azért, hogy egy közel négyszáz pontos tárgysorozat letárgyalására szánt időnek javarészt személyes viták hallgatásával töltsék el, különösen akkor, amidőn nem tudjuk, hogy mit hoz a holnap. Ha ott benn az urak, erkölcsi bátorságukra hivatkozva, intim, egészen egyéni dolgokkal hozakodtak elő, nekünk, idekűnn, a nagy közönség véleményét leszűrve, szintén van erkölcsi bátorságunk ahhoz, hogy konstatáljuk, hogy bizony amit ott beun cselekedtek, egyáltalán nem tartozik abba a kategóriába, aminek a neve, csak úgy közönségesen — jóizlés.

Az izelítőtől bemutatott központi nagy egyetértés megerősít azon nézetünkben, hogy egy ország dolgainak intézésében egy idő óta nagyobb tért nyert a temperamentum és a következményekkel való nem törődés, mint a nyugodt, hazafias rőlfogás, az öntudatos, férfias eljárás. Most, amikor válságos ponton van az ország; ott, a honnan csak szűk ösvények visznek az alkotmányos és erőteljes nemzeti fejlődés elhagyott útjára, ellenben sikos lejtők tárulnak az alkotmány csorbulásának sötét mélységei fölé — kétszeresen elszomorító és visszatetsző minden olyan cselekedet, melynek rugója az egyéni érvényesülés, vagy mellőzés bélyegét hordhatja magán. Annyi bizonyos, hogy a birkozó feleknek sikerült bemutatni a függetlenségi párt kebelében duló nagy egyetértést, mely *nagyban* a bécsi köröknek, mint általában a magyar alkotmányosság hagyományos ellenségeinek ritka kedves látvány lehet és biztató jelenség arra, hogy a válság semmi esetre se az ő óhajátuk szerint oldasék meg. Azonban ide lent, *kicsinyben*, keserű és jőzanító hatással bir, amennyiben arról bizonyít, hogy az urak, minden időszerűség daczára is, készek beszédükkel tojástanczot járatni, és a személyes kérdéseket mindenek elé helyezni.

Olyan fordulathoz jutottunk — fokozatosan és ijesztő gyors tempóban, — amidőn a vármegyék erejére nagyon is szükség lehet,

szükség arra, hogy ne pazaroljuk szakadásokkal az erőt, hanem egyesüljünk komoly munkára és a nemzetünk és alkotmányunk ellen támadók energikus visszaverésére. És ehelyett mit kell tapasztalunk? Nemhogy a koalícióban volt pártok közt volna megértés, de az egy ugyanazon párt — és különösen a függetlenségi párt — lévők törnek egymás ellen és provokálnak olyan jeleneteket, melyek képtelenség hogy kihatással ne legyenek a jövőt illetőleg.

Hisz ma már ott vagyunk, hogy senki sem bizik senkiben s a közönség sem hisz a politikai harcok őszinteségében. És jogosan. Mert, amidőn az volna az irányítóknak a feladata, hogy e megyének a többi székely megyékkel szemben leszorított érdekeit meleg lelkesedéssel felkarolják, s azon dolgozzanak, hogy úgy kereskedemileg, mint iparilag elfoglalja az őt megillető vezérszerepet; amidőn a politikai sikerben megingott hitet, bizalmat egyöntetű maguktartásával a közönségben helyreállítsák és a válság nehéz napjaira kölcsönös bizalmat, erőt, kitartást és elszántságot ébresszenek — a helyett a széthúzás átkos bilincseit látjuk megzörgetve. Ritkán volt az ország ilyen nehéz helyzetben s ritkán igényel a nemzet igaz ügye az igaz hazafiaktól annyi céltudatos szilárdságot, mint most. Ezért nem szabad könyveden banni a kérdésekkel és ezért nem szabad felidézni egyenlenséget, meghasonlást.

És, ime, sehol az országban nincsen olyan tagolt állapotban a társadalom; egyetlen vármegyében annyi balfelfogás, annyi előítélet, annyi túrelmetlenség nem nyilatkozik meg mint nálunk, s innen aztán, hogy a kérdésekbe elmélyedni nem szokás, alapos fejtegetésekkel sikert érni nem lehet. Ez pedig természetesen hozza magával, hogy a tárgysorozatra kitűzött ügyek engros intéztetnek el, közéleti társasjátékunk nem kelt komolyabb hatást. Nem látjuk a mi törvényhatósági bizottságunk működésében az élet zordon komolyságát, a valóság kedélytelenségét, a tárgyra vonatkozó nézetek, álláspontok ütközését; szóval azokat a szükséges kellékeket, melyek a közügyek kezelésének elengedhetetlen föltételei. Ellenben látjuk a személyes antipátiák és szimpátiák lépten-nyomon való megnyilvánulását, melyek háttérbe szorítanak politikát, költségvetést; a szegény községi ügyekről nem is beszélve.

A nemzetnek soha sem volt oly szüksége egyetértésre, bátor elhatározásra és körültekintő okosságra és önmérsékletre, mint ma. Mindenkinek meg kell tenni a maga kötelességét, vezérférfiaknak, tisztviselőknak, társadalomnak egyaránt. Szükséges az, hogy a megyei góczpontban erős társadalmi élet fejlődjék ki, az emberek megértsék egymást, ne egymás ellen, de együttesen dolgozzanak azon, hogy a differenciák elilimáltassanak, hogy így egységes, erős társadalom várja azt a rég megjövendölt és most újra kísértő nyomort és szenvedést.

Annál okosabbat, rálisabbat, megyénkre nézve gyümölcsözőbbet nem csinálhatunk, mint-hogy az egymás megértésére való törekvéssel

biztosítjuk fejlődésünk feltételeit. Így kisüt a régen nélkülözött béke napja, s sugaraitól elszáll a felettünk imbolygó nehéz köd, mely most megfekszi az emberek kedélyét; nyomában bizonyára szívós kitartás fog járni a vészben, és erős együttérzés a béke napjaiban.

Becsek Aladár.

BELFÖLD.

Az ágostonfalva — magyarhermányi vasut.
A keresk. min. Gábor Ignác és Verner Emil budapesti mérnök vállalkozók kérelmére az ágostonfalva — m. hermányi vasut tervezet nyomjelzésének és műtárgyainak kijelölésére a közigazgatási bejárást m. hó 23-ára Barótra hivta egybe. A közigazgatási bejáráson három vármegye bizottsága és Ágostonfalva, Barót, Bibarcfalva, Kisbaczon, Nagybaczoa és Magyarhermány községek érdekelt birtokossága vett részt. A bejárást dr. Rudan Amadé miniszteri osztálytanácsos vezette, a vasuti vonal műszaki tervezetét Korányi Kálmán műszaki tanácsos ismertette. A vármegyék képviselőiben Udvarhelymegyéből Sebesi János alispán, Szobotka Rezső műszaki tanácsos, Szabady Tivadar főszolgabíró, Gyarmathy Dezső orsz. gy. képviselő; Háromszék vármegyéből Vajna Lajos főmérnök, Hoffmann Géza bányagazgató, Pótsa János tb. főjegyző, dr. Zathureczky Kálmán; Nagykovács vármegyéből Lendvay Sándor főjegyző, dr. Apáthi László szolgabíró, Simon Albert kir. főmérnök jelentek meg. A hadügyminiszteriumot Velcsán Konstantin százados, a kir. bányakapitányságot Schweiger Jenő bányabiztos, az államvasutakat Baló László forgalmi főnök és a kulturménöki hivatal Halmágyi Gábor képviselték. Ott voltak az érdekelt községek előljáróságai, továbbá Benedek Elek író, Zathureczky Gyula nagybirtokosok, ifj. Daniel Gábor ügyvéd. A közigazgatási bejárást eredményre végződött. Megmegnyugvást keltett az, hogy a magánsérelmek meghallgattattak és a közérdek tárgyilagosa megvitatása módot nyújtott arra, hogy a vasuti vonal a vidék javát a leg-hathatósabban előmozdítsa.

KRÓNIKÁS JEGYZETEK.

Székelyudvarhely, okt. 9.

A molnár és fia, meg a számár.

Régi, de jóizü és jellemző mese van a molnár-ról, fiáról, meg az ő számárak viszontagságos utazásáról. Mert az esett meg, hogy ezek hárman utra indultak, de a velük szembejövő járókelők sokféle beszéde miatt nem tudtak célhoz érni. Mikor az öreg ült fel, s a fia gyalogolt a számár mellett, akkor az apát szidták a fia iránti szeretetlensége miatt. Mikor a fiu ült fel, s az apa gyalogolt, akkor a fiura hullott a szidalom. Hogy aztán mindketten számárára ültek, hát akkor a szegény számár kinzása ellen tört ki a méltatlankodás. Erre a molnár és fia kezdte czipelni a számarat, akkor meg kinevették őket Végül is mit tehetett egyebet a két megrökönyödött ember: nagyot ütött botjával a számár fejére.

A magyar politika határozott irányu utraindulása miatt is annyiféle a riadalom a közvélemény gyártói között. Mikor Kossuth az összes magyar pártok függetlenségi tartalma egyesülését kívánta, akkor ellene mondtak a hatvanhetes alap védelmezésével. Hogy erre a koalíció függetlenségi és 67-es elemekre bomlott, akkor a bomlásért tört ki a szidalom a 48-as párt ellen. Ebben a processusban Kossuth a

48-as párt kormányzási lehetőségére terjesztett programot a király elé, s lám kitört ellene a fitymálás és leszólás, hogy a 48-as párt elveit árulja. Most pedig, hogy Kossuth a 48-as program barátságosan fogadásáról hozott hírt, s tömör ellenzékbe kényszeríti a pártját, most meg az a vád, hogy mért erőltetik a programjukat, s mért akarnak alkotmányválságot csinálni.

Vásári fogalomzavar és pletykakedvelő megszólási vágy csahol ki ezekből a különböző szidalmakból azon függetlenségi párt ellen, mely még egyedüli erőként mutatkozik a magyar közéletben. Minden érzékű politikusnak, ha mindjárt más is a felfogása, azon kellene működnie, hogy ez az egyedüli erő együtt maradjon és szét ne zilálódjék. Mert ha szétzilálódik, akkor a magyar nemzet önállóságában és függetlenségében való bizodalom is örökre elkedvetlenedik, megrokkban és tetterejét veszti. Erre pedig nincs szüksége a hatvanheteseknek se.

A függetlenségi eszmére való törekvés nem viszik alkotmányválság felé, hanem helyzet-tisztulást fog előidézni. Alkotmányválság nem kell, mert az megvan most is, mikor az alkotmánynak azt az elvét, hogy a parlamenti többség kormányozzon, a király nem akarja. Kell-e ennél nagyobb alkotmányválság? És nem kell-e evvel szemben a nemzet ez időszereinti többségi pártjának megtennie azt a kötelességet, hogy az így megsértett alkotmány helyre állítását küzdelem árán is követelje? Nem kell-e bátran, nyílt homlokkal végtére odafejleszteni állapotainkat, hogy megtudjuk, vajjon a nemzet szuverén-e, maga parancsol-e saját magának, vagy bécsi lakájok? Tudni kell ezt immár.

A függetlenségi párt utja ennek eldöntése felé vezet. Akik akadályozzák benne, azok a molnár és fia, meg a szamara szerepét szánták a nemzetnek. De talán a nemzet véleménye mégse lesz olyan szamar, hogy az érvényesülése ellen szóló pletykák miatt lebunkóztatni hagyja magát...

Ismerkedések.

Ahajt bécsi mintára megindult a magyar főváros küldöttsége is a mai Bosnyákországunkba, amiről azt se tudjuk, vajjon a miénk-e. De elmentek ismerkedni. Fogadják is őket ilyen-olyan udvariassággal, amiben több az idegenség, mint a barátkozási hajlam. Leng a fogadás külső díszei között magyar zászló is és beleárnyékolódik változatosság kedvéért ebbe a fénybe az a rakoncátlanokodás, hogy ugynevezett „éretlen subanczok“ letépdésik a magyar zászlót. Megtörtént biz' ez: maga a bosnyák országos kormány is egyik laphoz intézett átiratában nagy kényszeredetten beismerte. Így ismerkedünk mi a derék délszlávokkal. Akár az apró gyermek, a ki borostás állu nagybácsiját meg akarván csókolni, több szurást kap, mint csókot.

De van az efajta ismerkedésünknek más és meghatározható ellentéte. Történelemben megalapozódott régi barátság újra támadása. Mikor hozzánk jön egy nép, egy régi nagy országból darabokra tört nép: a lengyel. Koszorut hoz hőseink és vértanuink sirjára, s együtt könyezik velünk azon az önfeláldozáson, amikkel sok véres harcunkban emésztettük magunkat. És könnyein keresztül együtt csillan fel a reménység fénye a mi reménységünkkel: „Nincs még veszve Lengyelország“ s „Magyarország nem volt, hanem lesz.“

Vajjon melyik ismerkedésünk ér többet? A bosnyákokkal való-e, vagy a lengyelekkel? Szükségtelen felelgetni rá; minden magyar érzi, s Bem vezérnek értünk való csodatetteire emlékezvén, minden székely még jobban tudja. Aztán jól tudja a székely azt is a Boszniában való okkupáció és annexió sok herce-hurczáiból, hogy mikor lesznek jóbarátaink nekünk a bosnyákok. Majd-majd időjárásával. Ha Bosznia is olyan tőszomszédságunkban lesz, mint a galicziai és bukovinai lengyel területek. Ha az északi és déli sark jegét Cook és Peary uramék lehordják olvadni az egyenlítő alá, s valahogy ilyen mesterséggel összezárják, összezárják lapitják a föld kerekességét.

Addig is, míg ezt megérhetnők, ne mesterkedjünk mi barátságkereséssel. Legyünk barátok az érzésszel közösségben levő népekkel, velük keressünk gazdasági és kulturális összeköttetéseket, s velük együtt igyekezzünk állami egyéniségünk diadalmas kiképzésére. Akkor nem kapunk a barátságkeresés fejében zászlótépdésést és szurós csókokat.

Tanítónőképzésünk és a nőproletariátus.

— Irta: **Chalupka Rezső**, kir. s. tanfelügyelő. —

Székelyudvarhely, okt. 9.

II.

Ha tehát belenyulnak Önök is — t. olvasóim — a fanatikus, a nyomoruságos, a kenyérért öldöklő, reális életbe, abba a mindennapi örületes emberforgatagba, melyet Hobbes joggal a „bellum omnium contra omnes“-nek nevezett el, melyről a világhírű Carlyle azt írta, hogy „a'apja a posztó“, melynek szereplőjéről — az emberről — Schoppenhauer azt mondogta, hogy „a tigris vele szemben kiválóan jó állapot“; belenyulnak abba az emberforgatagba, hol ismét a születés és a vagyon játssza az első szerepet s egyébként Ribot a zseniális egyéneket és a hülyéket egy csoportba sorozza; belenyulnak modern életünkbe s a számok rideg statisztikájából szövik meg azt a hálót, melylyel, én a „deinde philosophari“-t kifogni s a tanítónőképzések felett a szociológiai bírálatot jogosulttá tenni tudom, úgy Önök épen a „primum vivere“ alapján a fentebb jeleztem viszonylatosságból támadó államgazdasági és szociológiai visszasságokat s azok súlyos, hajmeresztő következményeit maguk is, önként, megtalálják és megérteni fogják... Hiszen naponta szemünk előtt újból és újból sziklára hulló esőcseppeként porlik szét száz és száz okleveles tanítónő veritékkel és könnyel táplált állás-hajszájának még a reménye is és a vért izzadó életküzdelmekben ekziszcenciájukat nem találó ezerek lassu enerválódása, kínos vergődése fokozódó elégedetlensége mind terebb és terebb oly természetű foltokat vet a szociális viszonyokra, az egyén és a család történeti talajára, melyeknek végeredményében államgazdasági fertőző jellege kétségtelen!

Képzőink most már évente mintegy 2000 (kétezer) tanítónői diplomát osztanak, mert valami érthetetlen, autoszuggestív balga önbizalom, valami kárhozatos szent örület boldog és boldogtalant e pályára szédít s míg egyrésztől tábornokok, ezredesek, minden rangu tisztviselők, földesurak, tanárok, papok, tanítók, kereskedők, iparosok, földművesek és nap-számokos rátermett és legkevésbé is rátermett leányai tarka egyvelegben szakadatlanul egymáson keresztül kasul bukdácsolnak s kedvvel, avagy kedvetlenül törtetnek előre ama bizottság elé, mely őket néptanítónői oklevéllel ellátja, — addig másrésztől az évről évre egymásra raktározott diplomás tanítónők ezreiből alig 30% jut katedrához! A visszamaradó nagy százalékból egy rész sutba dobja oklevelét, poroló pálczát és főzőkanalat ragad s visszavedlik házi kisasszonnyá; — mások új pályát keresve benépesítik a konzervatóriumokat, polgári iskolai képzőket, vasut-, távirat- és póstatanfolyamokat; — egyesek társalkodónőknek szegődnek be uri házakhoz és nevelőnőknek apró gyermekek mellé; — néhányan napidíjasoknak vállalkoznak a különböző hivatalokba és sok nélkülözés között irógépjük kopogása mellett vénuhnek meg (ha megvénuhnek!); — mások a kereskedések kasszáiba ühnek; — kevés részük férjet talál s ismét mások felveszik az apácák fehér kornetjét; — van olyan is, a ki legtisztelre méltóbb kenyérkereső szándékkal beleül a disztíngvált kávéházak nagy tükre alá (magam is többet ismertem olyat, kivel a kasszában „tananyag-beosztásról“ és „földrajzi módszerről“ beszélgettem); — legtöbben azonban (sok ezren) kebelükben hordozva a százszor és százszor eltaposott buzdulás borzasztó fulánkjait, növelik a diplomás női proletariátus kenyérért tülekedő máris oly terhes kontingensét, mely az állam és az iskolafenntartók terherképességét ezidőszereit is már messze meghaladva, valóban rövid időn belül megingatni fogja egész jelenlegi szociális és gazdasági strukturánkat. A Krafft-Ebing által „Psychopathia sexualis“ című munkájában ismertetett szerelmi (erotikus) „fetisch“-nek mintájára, melyek a két emberi nem közötti különös szimpátiákat váltják ki és rögzítik meg, máma már a tanítónői oklevél is — az empirikus asszociáció törvényei szerint, azaz a mikor a részletkép (oklevél) az összképre (a tanítónői állás összes erkölcsi, társadalmi és anyagi függvényeire) irányul — szintén egy „psychophisiologiai fetisch“ s az ezen oklevél megszerzéseért folyó törekvés immár a szó valódi anyagi értelmében vett valóságos „fetischizmus“!

Habár tehát a cikkem elejére szándékosan körülményesebben beállított (Voltaireizmus, a czivi-

lizáltabb jog és törvényhozasunk liberalizmusa nevében üdvözölnünk is kell a nőknek a népiskolai tanítónői képesítésre irányuló tömeges, törvényileg is biztosított törekvésüket, mint a társadalmi és gazdasági egyenjogusítás felé gravitáló emancipacionális nőmozgalmak egyik természetes és jogos jelenségét, — de mert a termelés, a teher, 70 %-kal immár túlhaladja a reális szükségletet, az erőt s így e jelenség vérbősége tultengő, tehát szociológiai halmazata sem egészséges többlet, ennél fogva azon fentebb kifejezett állásfoglalásom, hogy én az ezen pályára tóduló törekvésüket manap immár csak viszonylagosan méltányolom, magának e jelenség eredményének gazdaságilag és társadalmilag már káros állapotban találja indokolását. És mert ezen viszonylagos méltányosság többlet nem is egyes bölcselkedők theoretizáló aggodalma, hanem a tengő-lengő ekziszcenciák nyomoruságaiból, a keserves tapasztalatok tizezeiből kifejezvezedett közvélemény, bekövetkezett tehát egyúttal azon államjogi opportunitás is, hogy respektálva bár az egyéni szabadságot, e közvéleményt s annak államszociológiai súlyát fontolóra vegye maga az állambatalom is! E fontolóra vételnek feltétlenül és sürgősen be kell következnie, mert hiszen kötelezi erre az államot, mint „a társadalmi összérdekeket uralkodó hatalommal megvalósító szervezetet“ hatalmi hatásköre; kötelezi államiságunk jogbölcséleti célelmélete; kötelezi a beavatkozás történeti jogosultsága, szemben a „laissez faire“ elkorhadott politikai elvével és mert bár respektálnia kell minden jogállamnak az egyéni önmeghatározás, az egyéni kedvezményezés, az önállóság, a tett-erő, az individuum szabad kifejlődésének jogát, de mégis be kell avatkoznia, mert a beavatkozásra az előfeltételek megvannak; mert az állás nélküli való tanítónői proletariátus tultengése folytán társadalmi életünk folyamata többlet nem normális; — be kell avatkoznia, mert immár sok ezerek életviszonyainak rendezése az állambatalom rendkívüli közbelépése nélkül lehetetlen; — be kell avatkoznia, mert az ekziszcencia nélküli elégedetlen, háborgó elemek előtérbe tolulása a gazdasági szervezet, a józanul felfogott történelmi materializmus szempontjából és a társadalmi és gazdasági összlet harmóniájának biztosítása érdekében is az államhatalmat a beavatkozásra immár egyenesen kötelezik. Önként értendő, hogy az állam ezen beavatkozása csak mint a társadalmi élet normális folyamatát visszaállító, mint a társadalom további egészséges fejlődését biztosító szabályozás érvényesülhet. (Vége köv.)

A megyeházból.

— Udvarhelyvármegye őszi közgyűlése. —

Székelyudvarhely, okt. 5.

Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságának őszi rendes közgyűlése a bizottsági tagok nagy számának részvételével ma folyt le. Már a korai reggeli órákban lehetett látni a vármegyeháza előtt élénk csoportosulásokat, vagy az utcákon sétáló vidéki ismerős alakokat, miközben kocsikon, szekereken még egyre érkeztek a bizottsági tagok. A közgyűlés tárgysorozatában különösebb érdeklődést ezúttal a tisztifügyészi állás betöltése és az ezzel kapcsolatos — lapunkban is érdemlegesen elbírált — ügy: a főügyész magánügyködésének megszorítását kívánó indítvány kelthetett. Hiába, józan, reális időnkben élünk s ezért azt hisszük nem járunk rossz nyomon, ha a megnyilatkozott érdeklődés egyik főokát — mint a közgyűlés egyik szónoka is tette — itt keressük.

A főispán meghívására *Bod Károly*, *Tamás Albert*, *Kányádi Miklós*, *Máthé Pál* és *Jeddi Tamás* bizottsági tagok mentek.

Ugron Ákos megnyitójában a bizottságot üdvözölte. Néhány szóval ismertette a kormány lemondásának körülményeit. Ezúttal előtérben az általános választójog kérdése áll. Különben a jövő mindenképpen bizonytalan és válságos, éppen ezért a bizottság összes tagjainak az összetartást, egyetértő működést s a nemzeti érdekekért való lelkesedést ajánlja. Indítványára a bizottság a mult közgyűlés óta elhalt *Ambrus Márton* és *Kamocsay Mihály* emlékét jogyzókönyvbe foglalja.

A napirendhez **Paál** Árpád vármegyei főjegyző szól elnök, ki azt indítványozta, hogy a kormányrendeletek után a választások intéztesenek el, a közgyűlés többi tárgya, a kinyomatott tárgysorozat sorrendje szerint tárgyalassék. **Gyertyánffy** Gábor a választások előtt a főügyészi magánügyködésre

vonatkozó indítvány tárgyalását kívánja. **Hinléder** Ernő ellenben a főjegyző javaslatát fogadja el, annál is inkább mivel a választásokat, mindig egy kis természetű nyugtalanság és izgatottság előzi meg. A közgyűlés a főjegyző indítványát elfogadta.

Igy aztán a „kormányrendeletek“ cím alatt feltüntetett egy tárgysorozati pont — a hordójelző hivatalok felállítására — sürgős letárgyalása után sorra kerülhetett a tisztí főügyészi állás betöltése is. Különben ez is nagyon egyszerűen és bonyodalmak nélkül folyt le. A lapunkban is megnevezett három pályázó — **Hinléder** Fels Ákos, **Pál** Ernő és **Pálffy** Ferencz ügyvédek — közül **Pálffy** Ferencz egy, még az ülés előtt a főispánhoz érkezett levélben bejelentette visszalépését. A fennmaradt két jelölt közül aztán a főispán a hangos felkiáltásokban megnyilatkozott közhangulat folytán **Hinléder** Fels Ákos drt nagy többséggel megválasztott tisztí főügyésznek jelentette ki, a ki az esküt azonnal, a közgyűlés színe előtt letévén, új állását el is foglalta.

A Solymossy Endre halálával megüresedett közig. bizottsági tag-ágra **Gönczi** Lajos választották meg.

Ezután a vármegyei háztartási alap jövő évi költségvetését állapította meg a közgyűlés, még pedig a választmány javaslata alapján — a tavalyi jóváhagyott 194881 K. összeggel szemben — 228221.77 kor. szükséggel. Ez az összeg az állandóan fokozódó igények s főképpen a Parajdon esetleg szervezendő szolgabírói hivatal költségeinek figyelembe vételével állapítottatott meg. A tisztviselői nyugdíjak fedezésére a jövő évben 10 %-os pótdó fizetését határozta el a közgyűlés.

Az alispáni jelentéshez, mely a vármegye köz-állapotainak a legutóbbi időben való helyzetét ismertette röviden és áttekinthetően, az ügymenet rendes folyásáról számolván be,

Válentsik Ferencz dr. szólott. Szavait a közállapotok általános és sok tekintetben elszomorító tüneteinek széles körvonalu jellemzésével kezdte. Ő egyébként az alispán működésében, habár abban egyes apróbb és főképpen gyakorlatlanságból származó hibákat lát is, szívesen elismeri és állapítja meg a jóakaratot és ügybuzgalmat. De ahogy általában az egész társadalmi életben úgy itt a mi szűkebb körű vármegyei életünk keretén belül is vannak olyan jelenségek, melyek a kellő tapasztalat hiánya folytán az alispánnak talán nem tűntek fel, de a melyeken segítenie kell. A társadalmi béke megszilárdulását széthuzó törekvések, roszhiszemű gyanakvások és pletykálódások zavarják meg. Így pl. nem vezethet jó utra az affele eljárás, mely a vásárra, piacra bejövő falusiakat a jegyzőjük működésének bírálgatására biztatja, s ezzel az árulkodásokra is alkalmat ad. Kirívónak találja az oláh-falvi választással kapcsolatosan történt eseteket is, melyek közül fölemlíti, hogy az illetékes szolgabíró a választók egyik értekezletén résztvevő egyének közül hármat, mert azok nem a hivatalosnak oda állított jelölt emberei, 100—100 korona pénzbüntetéssel sújtott, holott, ha a gyűlés tényleg nem volt bejelentve az összes résztvevőket meg kellett volna büntetni. Különben is a választásokkal kapcsolatosan az efféle előkészítő értekezletek mindenütt előfordulnak, de azokat sehol sem szokták még ilyen esetekben sem, mint kihágást elbírálni. Mindezek elszorolása után kéri az alispánt, hogy állásának tekintélyével, s ha kell, hivatalos hatalmával hasson oda, hogy az ilyen, a közélet egységét megbontó kicsinyeskedések, erőszakoskodások megszűnjenek, s a társadalmi élet vezetésében bizonyos nemesebb és méltányosabb szellem nyilvánuljon, abban bizonyos tisztultabb elvek érvényesüljenek.

Dr. **Sebesi** János alispán válaszol felszólalónak. Kijelenti, hogy a közbizalmat az ő állásában feltétlenül szükségesnek látja, s ennek eléréseért elvek szem előtt tartását, méltányos felfogást igyekezett mindig tanusítani; s állásában csak addig óhajt megmaradni, amíg érezni fogja, hogy ezekkel az elvekkel, s a vármegye bizalmával nem jutott el lenkezésbe. Liberális, demokrata felfogás vezérli általában minden intézkedésében. A felhozott választási eset csupán részletkérdés volt, melynek második fokú elbírálása az ő hivatalos hatáskörébe tartozik, s éppen azért, a míg a szabályszerű eljárás befejezve nincs, senkivel szemben sem foglalhat el álláspontot. Felhívja különben azokat, akiknek ellene adatai vannak, azokkal nyíltan és határozottan lépjenek fel.

Válentsik dr. az alispán választát tudomásul veszi, de kijelenti, hogy alispánnal szemben adatai nincsenek.

Hinléder Fels Ernő dr. : a Válentsik Ferencz felszólalásában gyanúsító színezetet lát, s ő azt szükségesnek látja visszautasítani. Nagyon szépnek találja, ha valaki elveikért annyira lelkesedik és azokat fennhangoztatja. Szerinte, Válentsik erre nem jogosult, mert előrehaladását ő éppen a politikában tanusított változékonyságának köszönheti. Így pl. a míg itt lenn az önálló bank hívének vallotta magát, fenn a képviselőházban semmit sem tett ez elv megvalósítása érdekében. A mi pedig az általa felhozott példákat illeti: nagyon helyesnek találja, hogy köztisztviselő a néppel való közvetlen érintkezést keresse, s így azt is, hogy azok körében érdeklődik viszonyai felől. Mátyás király kormányzása is ilyen elvek mellett lett olyan maradandó emlékkévé.

Válentsik : nem óhajtott a személyeskedést, mert ő erre nézve nem ezt a helyet tartja alkalmasnak. Nem tudja, hogy Hinléder Ernő honnan merítette azt az állítását, hogy ő az önálló bank kérdé-

sében eddigi álláspontját megtagadta volna. Ezt vallja most is teljes egészében, s ennek megvalósítására törekszik minden erejével. Mikor pedig ő régen szabadelvű párti volt, akkor a törvényhatósági bizottság nagy többsége színtén hasonló álláspontot foglalt el; különben akkor egészen más viszonyok is voltak és sem őt, sem a bizottság többi tagjait politikai hitvallásuk tekintetében nem az önzés és érdekhajszás vezérelte, mint a mely célzat a mai kornak annyira jellemző közös vonása. Erről vallott eddigi felfogását Hinléder Ernő megjegyzései sem tudták megdönteni. Hiszen ma már a bizottsági közgyűlések részére is csak az ilyen érdekeket érintő tárgyakkal lehet a nagyobb látogatótságot megszerezni, mint most pl. a tisztí főügyész választatása...

Hinléder Ernő (közbeszól): Vagy nyugdíjazása.

Dr. **Válentsik** : ... vagy nyugdíjazása. Készséggel hozzájárulok! Hiszen éppen ez a szomorú, s ezért tartom magamat illetékesnek, hogy bírálatot mondjak, mivel közvetlen tapasztalataim vannak, hogy ma már sokszor milyen eszközökhöz kénytelen az ember folyamodni. Előbbi szavai befejezésül kijelenti még, hogy ő, mikor kellett, elveiért mindig hozott áldozatot is, s ezekért sokszor szépen javadalmazott állását is kockáztatta.

Hinléder Ernő rövid válasza után **Ugron** Zoltán a fenyegető takarmányossággal és az ennek következtében bekövetkező szarvasmarha-hiánnyal foglalkozik. Elvárta volna, hogy mindeme bajok orvoslására nézve, részletes terveket találjon. Szerinte az oláhfalvi eset nemcsupán bírói eljárás alá tartozik, hanem az a közszabadság kérdése is. Czelzatoságot lát abban, hogy oda a jegyzői állás ideiglenes betöltésére, mintegy jutalmazás képpen olyan embert biztak meg, aki felsőbb hatósági személy ellen tauusított tiszteletlen magatartás miatt újabb fegyelmi eljárás alatt áll.

Csia Kálmán indítványozza, hogy az alispáni jelentést egyhangulag vegyék tudomásul, annál is inkább, mivel az ellen tulajdonképpen felszólalás sem hangzott el.

A közgyűlés a jelentést egyhangulag tudomásul veszi. Megelőzőleg az alispán még megjegyezte, hogy miután Oláhfalva a járási szélső községe, a helyettesítéssel azért kellett a szomszéd körjegyzőség jegyzőjét megbizni.

Ezekután számos községi és magánügy nyert elintéztést, az állandó választmány javaslatai értelmében.

A parajdi főszolgabírói hivatal szervezését megint kémi fogják. Elfogadták a különböző községi alapok zárszámadásait is a számvevői észrevételekkel.

Az átiratok tárgyalásánál nagyobb érdeklődést Hajduvármegyének a szekularizációra vonatkozó átirata keltett.

Csia Kálmán : számos társadalmi baj orvoslását a kérdés elintézésével megoldhatónak véli. Az állandó választmány javaslatával szemben, mely az átirat tudomásul vételét ajánlja, azt kívánja, hogy a törvényhatóság hasonló szellemű felirat szerkesztését határozza el. Felfogása szerint a kérdés sürgős elintézése szükséges, ezt kívánja az iskoláztatás és számos közintézményünk érdeke, mivel jelen körülmények közt a papi javak a bennük rejlő tőkeerővel nem szolgálják eléggé a közérdeket.

Bíró Sándor hasonló állásponton van és tiltakozik az ellen, hogy ez a kérdés felekezeti kérdésnek tekintessék. Ez társadalmi kérdés, melynek megoldását, habár rázkodtatások árán, az idő később ugyis meg fogja hozni.

Paál Árpád megjegyzi, hogy az állandó választmány javaslata nem is felekezeti, hanem jogi szempontokon alapul, mert pusztán a papi javak elvétele a jogrend fölfogását és a tulajdon intézményének gyöngítését eredményezné. **Szakács** Zoltán ugy vélekedik, hogy a kérdés idő előtt és alkalomszerűtlenül vetődött fel s még e tekintetben a szükséges társadalmi közfelfogás sem alakult ki. **Gyarmathy** Dezső hasonló szellemben beszél. **Mátésty** Domokos és **Ugron** Zoltán pedig a felekezeti béke érdekében a választmány javaslatának elfogadását ajánlják. A közgyűlés nagy többséggel így is határoz.

Élénk érdeklődés előzte meg a tisztí főügyészi magánykorlat folytatására vonatkozó indítvány tárgyalását, mely azonban idő előtt lelohadt, ugy, hogy a tárgyalás során magának a javaslatnak az indokolására senki sem vállalkozott. A felszólalók már mind csak — a lapunkban is kifejtett — *ellenvéleményt* fejezték ki. Így **Ugron** Zoltán, **Kolumbán** Lajos — eredeti, székely észjárásra valló fölfogással — továbbá **Gyarmathy** Dezső, aki szerint nem lenne előnyös, ha egy ilyen, a megye érdekeit képviselő tekintélyes állásban levő egyén, a kellő függetlenséget biztosító anyagi helyzetétől meg lenne fosztva. Mindenesetre megállapítandó lenne, hogy a főügyész állásával összeférhetetlen ügyeket, mint ügyvéd ne vállalhasson. **Válentsik** Ferencz szintén az indítvány elvetését ajánlja, annál is inkább, mivel az összeférhetlenség tárgyában kellő törvényes intézkedések vannak. A közgyűlés ezek után az indítványt egy szavazat híján egyhangulag elvetette.

A közgyűlés ezután még elhatározta, hogy a vármegyei allelváltárnoki állás megszüntetessék s e helyett egy a X. fizetési osztályba sorozott irattárnoki állás szerveztessék.

Közgyűlés végén került tárgyalás alá Korond község képviselőtestületének a község határában levő *aragomít bánya bérbeadására* vonatkozó határozata. A kér-

déses cikk ipari használhatóságánál és ritkaságánál fogva pedig esetleg nevezetes gazdasági jelentőségre fog emelkedhetni. Az illető községi képviselő testületi határozat szerint a község határában talált bőtermésű aragonit telepet bérbe akarja adni Kuopp Venczel zalathnai kőfaragó és kőcsiszoló ipari szakiskolai tanárnak és Márton Alajos bpesti társának, akik hajlandóknak nyilatkoztak az aragonitért köbméterenként 10 kor. ezenkívül évi hasznobér gyanánt 50 kor. összeget fizetni. Az állandó választmány ezzel szemben a községi képviselőtestületi határozat jóváhagyásának megtagadását javasolta, mert arra az álláspontra helyezkedett, hogy az aragonit-telep, attól eltekintve, hogy egyszerűen természet ritkaság is, ilyen felületes elbírálas által meg nem határozható értéket képvisel, termelési képessége is még ismeretlen. Mindezek alapján szerinte czélszerűbbnek látszanék, hogy a telepet előbb egy szakember, geologus vizsgálja és bírálja meg, s csak az ő szakvéleménye alapján, szabályszerű árverés megtartása után adassék az érbe. A kérdéshez részletesen **Bíró** Domokos szólott; az ő majd **Deák** Miklós hozzájárulása után a közgyűlés aztán ugy határozott, hogy a község határozatát elvből jóváhagyja, hanem a szerződést visszaadja azért, hogy az a vállalkozók által utólag megígért, köbméterenként fizetendő 20 koronás ár ajánlathoz képest megfelelően helyesbítessék.

A közgyűlés ezután d. u. 1 óra körül ért véget.

HIREK.

Székelyudvarhely, okt. 10.

Egyről-másról.

— Uri kéregetők. —

Azon kell kezdeni, hogy mi az a *társadalmi adó*? Olyan fizetség, a mit nem muszály fizetni, hanem kell.

Ha az állam akkora adót vetne az állással bíró emberekre, a mennyit a városi embertől a társadalom tartozatlanul kipumpol, akkor már régen szétvertük volna az álladalom dongáit.

A fizetségek pedig a következő címeken mennek.

Csak a főbket mutatom be, a kik rendszeresen megjelennek, mint a havi folyóirat.

1. *Két elegáns urhölgy.* Valódiak. Aranyláncz, világos keztű, illat, selyemruhasuhogás. Diszkrétén üzennek be, finoman jelennek meg. Névjegyükön olykor ótágu korona. A zseb-bik és fiatalabbik beszél a kósza gyermekek érdekében, az idősebbik pedig a fejével integet. A gyűjtőívén elől 30 koronás adományok állanak. Az új ut per N. N. bejegyezzük, az idősebbik zsebregyűri és mennek. Az ember felesége utánuk kinyitja az ablakot, hogy az erős illattól fejfájást ne kapjon.

2. *Két elegáns hölgy,* de nem valódiak. Az előbbieket hamisítványai. Sötétebb keztű, kevesebb illat, kevesebb ruhasuhogás és fogyatékosabb előkelőség Valami elszegényedett nagy-né ü özevgy, vagy pedig végnomorba sülyedt 5 gyermekes család részére kéregetnek. Szintén a fiatalabbik szava! Az idősebbik a szoknyája zsebéből szedi elő az irásokat. Gyűrűt-tek. Itt-ott az irás széle meg van rongálva. Problematikus ajánló-levél van az irás elején és több 20 vagy 10 koronás adomány. Láthatólag hamisak. Az ember, hogy szabaduljon, ad valamit, de rendszeren be sem jegyzi, mivel tudja, hogy az ugyis mindegy. Ünnepelesen elvitorláznak.

3. *Egy hölgy.* Nem igen elegáns. Zeneművet árul valamely elszegényedett előkelő urhölgy javára Csak 2 korona darabja. Kifizettetik és a zenemű visszaadatik.

4. *Sápadt éllesebb ur.* Bizonyítványt hoz, hogy a múlt héten jött a kórházból és nincs hová lehajtania a fejét. Könyezik is mellé. Ezek műkönyek. Az adományt halásan fogadja és — félév múlva megint „a múlt héten jött ki a kórházból“.

5. *Megviselt fiatalember,* hézagos ruhában. Ha hideg van, felső kabát nélkül; ha meleg van, télikabátban. Munkát keres. sőt követel. Hivatkozik az újságokra és a munkához való jogra, De oda nem megy, a hol bizonyosan tudja, hogy munkát kap. Ha nincs munka (rendesen nincs), arról kezd beszélni, hogy most dél van és nincs mit ennie. A koronákat alázatosan elfogadja, de előbb megnézi. Ha sok, a szemé fölcsilla; ha kevés, finom guny játszik a szájaszögletén.

6. *Egy ember, a ki utazik.* Faluról jött és munkát keresett, de nem kapott. Most hazamenne; 2 óraker indul a vonat, de még két koronája hiányzik. Megkapja és megy. Három nap múlva megint egy ilyen utazó ember jön és így tovább.

7. *A megrendelést gyűjtő újságíró.* Ez rendszerint vigéző az élelmesebb fajtájából. Könyvet ad ki egy előkelő társasággal mutyiban, melyben az ország minden valamirevaló közéleti férfia szerepelt fog. Szüksége van adatokra életrajzi adatokra, s ha ezt feszített melle leadta — akkor szerényen csak arra kér, hogy arra a könyvre, melyben sikereid és pofázmányod megjelennek, szíveskedjél előfizetni. Természetesen olyan árban, hogy a nyomdaköltségei mellett az ő uti költségei is kijöjjen.

8. *Az állás nélkül való nevelőnő,* a ki már két nap óta nem evett. Lehet, hogy igaz, mert nagyon sovány és rosszul van öltözve.

9. *Két apáca* hófehér fejkötőben. A kórházak javára gyűjtenek és az előszobában illedelmesen várnak, a míg bent az ivet kitöltik.

10. *A beköltölt kezű ember.* Szintén a kórházból jön. A gép a kezét összetépte és most nem bír dolgozni. Lehet, hogy igaz.

11. *A jó ismerős,* a kivel talán a fehér asztalnál ismerkedtünk meg, de már elfelejtettük:

— Szervusz bruderám! Hogy vagy. Hát önagsága egészséges-e? Csókolom a kezeit, de ne feledd el. Emlékszel-e még a tavalyi pompás murira... no, tudod. Ugyan ne tetesd

magad, vén róka! Azóta se találkoztunk. Nézd itt most egy váltót kellene kifizetni, de az a kutya fiskális az egészet követeli. Te jó ember hírében vagy és te ismersz engem. No ne félj, no! Adj hamar 25 koronát, mert másképp délután megexequáltat. Ezek a vérszópók!... Félek hazamenni a feleségtől a kiváltott váltó nélkül! Holnapután a kezében van a pénz.

Az ember erőlteti a fejét és a mosolyát, de nem akar rá arra a murira. Egyébiránt lehet. O'yan ismerősnek tetszik! Ha balek az ember, odaadja a 25 koronát, ha nem balek, 2 koronával szabadul. A mely esetben a bruder sértődve távozik, de a pénzt zsebére gyűjti.

Ezek csak mutatóny-alakok. Nincsenek közté azok, a kikkel igazán jó barátságban vagyunk addig, a míg 20—40 koronát elemeltek. Azontúl azonban csak annyit tudunk, hogy rosszat beszélnek a hátunk mögött.

Bírósági áthelyezések. A király *Demény* Ferencz ítélőtáblai czimmal és jelleggel felruházott törvényszéki bírót saját kérelmére a csikszeredai kir. törvényszékhez áthelyezte. *Demény* Ferencz távozását őszintén fájjaljuk, mivel a törvényszék egy kiváló bíróját, a társadalom pedig egyik szimpátiikus, megnyerő és széles körben tisztelt tagját veszíti el. — Ezen áthelyezéssel egyidejűleg *Nagy* Kálmán járásbíró a törvényszékhez áthelyeztetett.

Tanári kinevezés. A vallás- és közokt. miniszter *Major* Lajos székelyudvarhelyi róm. kath. főgimnáziumi rendes tanárt hasonló minőségben a nagyikindai áll. főgimnáziumhoz kinevezte.

Október 6. Az aradi tizenhárom vértanu emléket az idén is illő kegyelettel ünnepelték meg városunk összes iskolái. Szünetnap ugyan nem volt, de az intézetek igazgatói a rendes tanítási órákból néhányat elengedtek, hogy az ifjúság a véres nap emléket iskolai ünnepély keretében megülhesse. Az ünnepélyek műsorát alkalmi szavaltatok, ének és zeneszámok képezték, egy-egy növendék pedig a nap jelentőségét méltatta.

A Dalegylet újból szervezkedik. A szép multu Székely Dalegylet, mint értesítenek, újból szervezkedik. A szervezkedő gyűlés folyó hó 7-én volt, a mikor 24 tag jelentkezett, kik karuagygyá *Horváth* József reform. kántort választották meg. A próbák hetenként 2-szer szerdán és csütörtökön este lesznek és már 13-án megkezdődnek. A ki tag akar lenni, jelentkezzen a barátok iskolájában.

A Múzeum-egylet választmánya ma vasárnap délelőtt 11 órakor a vármegyeház kistermében ülést tart, amikor határoz az egyesület fel- vagy fel nem oszlatása felett.

Nyilvános elszámolás. A következő sorokat vettük. Tekintetes Szerkesztő úr! Szíves engedelmével újból elszámolok a néhai *Bedő* Ferencz, volt református pap sírja rendezésére gyűjtött adományokról. Harmadik közleményemben elzámolt gyűjtés eredménye 373 K. 78 fillér volt. Ezen összeghez járult azóta első sorban a takarékpénztárba elhelyezett összeg időközi kamata: 6 K. 07 fill. és másodsorban a *Riemer* K. Gusztáv által mindjárt a boldogult halála után megindított aláírásból befolyt 61 K. s így a gyűjtés jelenlegi állása 440 K. 85 fillér. A *Riemer* K. Gusztáv ur íven adakoztak: *Barcay* Károly, *Szombathalvy* L. és *Riemer* K. G. 10—10 K.; *Z. Székely* D., *Koncz* Á., *Bodrogi* A. és *Ferenczi* I. 5—5 K.; *Simó* M. 3 K.; *Bihary* B. és *Sterba* Ö. 2—2 K.; *Tassaly* J., *Papp* Z. E., *N. N.* és *Hubert* A. 1—1 K. Ugyanezen íven még többen irtak alá, kiknek most én fogok felkérni arra, hogy adományaikat hozzám juttassák. Az eddigi gyűjtés eredménye még mindig jóval kevesebb, hogysem a munkálatokat meg lehetne kezdeni; épen azért ismételtlen kérem volt hibeit és jóbarátait, hogy adományaikkal a cél megvalósítását előmozdítani s lehetővé tenni sziveskedjenek. Szerkesztő urnak szívesességét megköszönve, maradtam őszinte tisztelője *Dr. Solymossy* Lajos.

Az oláhfalusi választás. Oláhfalusi központi választmánya f. hó 2-án tartott ülésében a választási napját folyó hó 16-ikára kitűzte. Választási elnök: *Pap* Albert lelkész. Választási h. elnök: id. *Balázs* István. Jegyző: *Bakó* Károly r. k. kántor. Helyettes jegyző: *Dr. Burnáz* Imre körorvos. Előbb Szontegyházafalu község választó polgárai, és azután Kápolnásfalusi község választó polgárai fognak szavazni. Ha a választók fogadalmuk mellett kitarának, s a pénz csengését megvetik, úgy az idegenből jött jelölttel szemben *Embery* Árpád megválasztása bizonyosra vehető.

Tanítók gyűlése. Az „Udvarhelyvármegyei Tanító-egylet” székelyudvarhelyi járás fiókköre őszi rendes ülését *Gyerkés* Mihály fiókköri elnök vezetése mellett Agyagfalván folyó hó 16-án az állami iskola tantermében d. e. 9 órakor kezdődőleg tartja meg. Tárgysorozat: 1. Gyakorlati tanítás. 2. Elnöki megnyitó. 3. Elnöki előterjesztések. 4. Gyűjtőkönyv olvasás. 5. A rajztanításról értekezik: *Nagy* Katalin alsócsfalvi áll. tanítónő. 6. Könyvismertetést tart:

Gyerkés Mihály székelyudvarhelyi áll. tanítónő. 7. Módszertani értekezést tart: *Molnár* Aladár farczádi ref. tanító. 9. Jövő évi költségvetés. 10. Jelentések. 11. Indítványok. 12. Tisztujtás. — Az elnök a meghívást azon megjegyzéssel küldötte meg, miszerint *Rhédei* János hivatal vezető kir. s. tanfelügyelőnek határozott kívánsága, hogy a gyűlésen a kör mindenik tanító és tanítónő tagja — az alapszabályok előírása szerint — megjelenjen; az egygyűvé tartozandóság érzetének további ápolása céljából pedig óhajtása, hogy a gyűlést követő közeledben is minden tag részt vegyen.

A református temető rendezésére adakoztak: *Brod* N. 2 K., *Sebesi* J. és *Gönczi* L. 10—10 K., *Sándor* Mózesné és *Nagy* Lajos járásbíró 20—20 K., *Huszár* Lotti 25 K., *Özv. Farczady* K. Lajosné 40 K., *Gábor* M. 5 K., *Swarz* M. 120 K., *Pap* Antalné, *Özv. Verestói* Lajosné, *Verestói* D., *Sándor* Á., *Özv. Nagy* Lajosné és *Szöke* D. 1—1 K., *Nagy* Irma 2 K., *Dr. Szakács* J. 2 K. Összesen 143 K. 20 fillér. Köszönet az ügy nevében a szíves adakozóknak. Felkérem ismételtlen a nemes lelkűeket, hogy adományaikat hozzám juttatni kegyeskedjenek. (*Dr. Solymossy* Lajos.)

Koszorúünnepély. Az épülő róm. kath. főgimnázium falainak felrakását a mult héten fejezték be. A tetőzet nagy része szintén készen van, úgy, hogy az épület még a tél beállta előtt egészen fedél alá kerül. Az erd. róm. kath. Státus abból az alkalomból, hogy a kőművesek a falazat legmagasabb pontját elérték, 1000 koronát küldött az építési bizottsághoz, hogy azt a munkások és munkavezetők között kiosssa. A kiosztást *Tamás* Albert igazgató végezte el, október 2-án. A koszorú ünnepély ilyenformán jól ütött ki a munkásokra nézve, mert mindgyükük legalább is egy napi bérét kapta meg az összegből.

Iparkamarai gyűlés. A marosvásárhelyi keresk. és iparkamara f. évi október hó 5-én rendes közgyűlést tartott. A gyűlésen *Tauszik* B. Hugó elnökölt. Elnöki közlések után napirendre a következő fontos kérdések kerültek. A kerületbeli iparosok tovább képzése tárgyában tett intézkedéseket jóváhagyták és utasították az irodát, hogy a kiválmakhoz képest mindenütt készítse elő a tanfolyamokat, annak engedélyezése vezetése és felügyelete ügyében tegye meg a szükséges lépéseket, mint hogy nagy-sulyt helyez a kamara arra, hogy a funkcióban lévő iparosság részére tovább képzés által is biztosításának a megélhetés feltételei. Folytatólag tárgyalta és a miniszter elé terjeszteti határozta a közgyűlés az állami támogatásért folyamodott székely kisiparosok indokolt kéréseit. Megtette véleményét a köz-utakról és vámközlő alkotott törvényjavaslatra, sürgetvén, hogy ez mielőbb törvényerőre emeltessék az ország közgazdasági fellendülésének nagy előnyére. Elfogadta és a miniszter elé terjeszteti rendelte a kamara 1910. évi költségvetését. Ebben a kamara 1910. évi bevétele 36498 koronában, kiadása 35314 koronában irányoztatott elő. A székelyfiúk ipari kiképzésére 25422 korona vétetett fel a költségvetésbe. Foglalkozott azután a kamarai székház építésének kérdését. Jóváhagyó tudomásul vette a közgyűlés a székelyfiúk őszi elhelyezéséről szóló jelentést. Eszerint összesen 152 fő helyeztetett el. És pedig 24 Marostorda, — 43 Csik, — 63 Háromszék, — 22 Udvarhelyvármegyéből. Örvendetes tudomásul szolgált, hogy az ugynevezett székely iparosok hazatelepítésére gyűjtött alap eddig 13245 koronára nőtt, aminek gyűjtését folytatni fogja az elnökség. Hozzájárult az elnökségnek *Udvarhelyvármegye* területén fellandító alsófokú keresk. iskolák létesítése tárgyában készített és *Udvarhelyvármegye* közigazgatási bizottsághoz küldött javaslatához.

Pályázat. Az udvarhelymegyei tanító-egylet a következő tételre pályázatot hirdet: „A néptanítóra az iskolán kívül váró feladatok és pedig: ifjúsági egyesületek, gazdakörök, szövetkezetek szervezése, vezetése, alkoholizmus elleni küzdelem megoldhatók-e úgy, hogy azok a tanító munkabírását túl ne terheljék? — Ha igen, mi módon?” Pályadíj 60 korona. Csakis az egylet tagjai pályázhatnak. — A jelígyével ellátott és idegen kézzel írott pályamunkák 1910. év szeptember 1-ig elnökhöz adandók be. — A pályanyertes mű az egylet tulajdonává válik a szerzői jog épségben hagyása mellett.

Az én ujságom. A kitűnő magyar gyermeklap új évnegyedet kezdett októberben. Az új évnegyed első száma gazdag és változatos tartalommal jelent meg. Eredeti gyermekregénye a színpompás keleten játszódik. A gyerekek régi barátja a Tányértalpu Barnabás megkezdte ismét világraszóló utazásait. E'uttal a repülőgépek iránt édeklődik és kiváló eredményekkel gazdagítja a magyar repülő gárdáját. Lathammal átrepül a La Manche csatornán ezután Zoppelinnel elmegy Berlinbe, és a német császárt mármárosi birtokára hívja meg. Bleriot az ő hívására jön Budapestre, ahol együtt nagyszerű repülőversenyt rendeznek. Egyszóval *Az én ujságom* a legkedvesebb és legmulatságosabb formában bővíti a gyermekek ismereteit és egyszerre tanít és mulat.

Az én ujságom előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér. Mutatványszámot kívánatra szívesen küld. Az én ujságom kiadóhivatala Budapest, VI. Andrássy ut 10.

Az aradi vesztőhely megváltása. *Barabás* Béla országos képviselő a következő sorok közlésételére kért bennünket:

Közeledik október hatodika, az aradi vértanúk kivégeztetésének hatvanadik évfordulója, a mikor számot kell adnom arról, hogy eddig mennyi összegűlt be a vesztőhely megváltására, annak méltó megőrkítésére. De közeledik az év vége is, vagyis az a határidő, mely alatt azt a 132 holdnyi területet tulajdonosától meg kell vásárolnunk az eddig megállapított vételárért, különben az írásbelileg adott kötelező nyilatkozat hatályát veszti. Mi megtettünk mindent, hogy az országos gyűjtés mentől szélesebb körben eszközöltessék és így itt az ideje, hogy eredményt tudjunk fölmutatni. Hazafias érzülettel kérem föl elsősorban a fővárosi és vidéki sajtót, hogy a hozzájuk érkezett s lapjaikban nyilvánosan nyugtáztott összegeket mielőbb Arad szabad királyi város tanácsához beküldeni sziveskedjenek. Honfiumi tisztelettel kérem meg továbbá képviselő társaimat, a főrendiház tagjait, főispánokat, vármegyék, városok és községek vezetőit, intézeteket, köröket, egyesületeket, társaságokat és egyeseket, a kik adakozás végett meg lettek keresve, vagy hajlandóságot éreznék törekvésüket támogatni, hogy kérésünknek mielőbb eleget tenni s e szent célra szánt adományt Arad szabad királyi város tanácsához beküldeni sziveskedjenek. Budapest, 1909. szeptember 28. *Barabás* Béla dr. országos képviselő, az aradi 13 as bizottság elnöke.

A Budapest-szállóban ma színház után a honvéd zenekar hangversenyez.

Színházi hét.

Azt gondolná az ember a lépten-nyomon megnyilatkozó hangulatból, a mikor nincsen itt a színház, hogy no csak jöjjön ide, lesz jó dolga annak a direktornak. Aztán amikor itt van, mint tessenem föl, jelenben, az előadások jóformán üres, vagy félház előtt mennek. Pedig hiába ámitja magát a közönség azzal, hogy jól meg van színház nélkül is; oda fejlődtek a viszonyok, hogy a színház szellemi szükséglete a város publikumának és nemesebb szórakozása az alsóbb néposztálynak. Annak tehát meg kell hozni az öt megillető áldozatot. Egy hét után aligha lehet biztosan kritikát gyakorolni a társulattal szemben. Így tehát azok a kifogások, melyek itt-ott felmerültek, valószínűleg elenyészethetők lesznek. Annyi megállapítható, hogy az igyekezet meg van, s így azok a tagok, kiket a közönség megszokott és megkedvelt, pótolva lesznek. Van azonban egy másik lényegesebb baj, mit nehezebb lesz expialni, amennyiben az sem a közönségen, sem pediglen a társulaton nem áll. Az t. i., hogy az új rendszer értelmében a direktorok a szerződéseket a tagokkal nem mint eddig virágvasárnapján, hanem szeptember elsejével kötik, ez pediglen azt hozza magával, hogy október elsejével kevésbbé összezárt társulat volna be hozzánk. Ezen a kerületi választmányban színiügyi bizottságunknak kell segíteni azzal, hogy a színi szezon novemberre kell áttenni. Egyébként minden kellék meg van az illúzió keltéshez. Pompás katonazene, villanyvilágítás, új függönyök, jó karban levő zárt díszletek, tehát azok az akvizitumok, melyek szükséges kiegészítő részei egy jó színháznak.

A színiévadot a mult szombatou *Hivatalnok* urak Földes Imre színművével kezdték meg. Tendenciája itt nálunk legfentebb romboló, mint jó hatással lehet; ez a világ, melyet abban bemutattak, itt ismeretlen terület; maradjon is annak. Barnát *Ernyei* János játszotta. Játékából hiányzott a könnyedség; nem tört elő belülről, minden akarat nélkül a szerep lelke. A felesége szerepében *Harmath* Zsuzsi jó hősnőnek bizonyult, szimpátiikus, természetes játékával tapsokat is aratott, ami az első előadásán mindenesetre jót jelent. *Szilágyi* Aladár miniraktárnok művészi játékot produkált. A többiek is valamennyien igyekeztek feladatuknak megfelelni, azonban az ut fardalma végig vonult az egész estén. Vasárnap délután *Doktor urat*, este *A vasgyárost* adták. *Claire* szerepében *Harmath* Zsuzsi igen jó volt; fiuoman részletezett játékával, melyet mindig a szép határain belül tartott, méltán érdemelte ki a tetszést. Darblayt *Ernyei* játszotta kevés kifogásolni valóval. *Szapári* Janka a márkinő, *Iványi* Irén Athenais szerepében váltak ki.

Hétfőn, 4-ikén, *Szerencse fiát*, *Drégely* Gábor komédiáját adták jó, összevágó előadás keretében. A magyar közéletet igen sikerült paródiában mutatja be szerző. A humor és szatira csillaga alatt született. Tipikusan budapesti, sőt lipótvárosi darab. Egy stréber szabólegényt visz a lipótvárosi milliomosok közé és ültet be a miniszteri székbe, teszi ezt abban a stílusban, ahogy *Molnár* Ferencz írja meg a Lipótvárosi cisznótort. Azt a problémát, hogy ruha teszi az embert és azt az ötletet, hogy szaboinasból is lehet miniszter, sikeresen oldotta meg, melyet a színiézeink kitűnő előadásban érvényre is emeltek. *Ernyei*, a Kormos szerepében jó volt, noha egy kevéssel több lendülettel kellett volna adnia. Igen jó-üzleg domborította *Szilágyi* a Reiner udv. tanácsos szerepét. *Baranyai*, mint Szontagh tanár, *Tallian* László a jólelkű Sebes, *Harsányi* József a Gálkúti,

Győző a Ternó, *Makkai* a spekuláns, *Iványi Irén* Emma szerepében járultak hozzá a sikerhez. Igen jó volt *Harmath Zseni* az Irén szerepében, míg *Forrái* a miniszter szerepében sikerülten utánozta *Andrássy Gyulát*. A közönség a házat többé kevésbé megtöltötte és igen jól mulatott a darabon, melyet helyes ensemblével játszottak. — Kedden *Varázskeringő*, *Strauss Oszkár* szép, elbájoló muzsikájú operettje ment. *Patakyl Vilma* a *Franczi* szerepében mutatkozott be, igen helyes szubretnek bizonyulván. Kellemesen csendülő hangjával gazdaságosan tud bánni, s kedvessége és szeretetreméltósága pótolja könnyedségét. *Nikit Szalma* Sándor játszotta. Szép erőteljes nagyterjedelmű baritonjával méltán tetszett. A hercegnő *Márkus Angella* volt. Tiszta, csengő hangja kifogástalan, egyéb tekintetben nélkülöztük az illúzió keltést. Jó volt *Makkai*, míg a derűtségről *Győző* gondoskodott jó humorával.

Szerdán, 6-ikán *Jókai* színműve, *Keresd a szíved* volt műsoron. *Iványi Irén* Alice volt. Egy fél év alatt meglepő sokat haladt; bensőséggel, erővel játszott. *Edithet Harmath Zseni* sok kedvességgel alakította. *Ernyei Rikárd* szerepével küzdött meg, elég sikeresen, míg *Tallán László* szint és melegséget vitt *Palviz* szomorú szerepébe. Rokonszenves volt az aulista hadnagy szerepében *Győző*; *Baranyai* pedig a tanácsos ellenszenves szerepét jól játszotta. meg. *Szapári Janka*, *Bródi Irén* és *Makkai* szintén igyekeztek elfogadhatóvá tenni a levendula illattal telített darabot. — Csütörtökön *Lili* ment nagy érdeklődés mellett, melynek minden szépsége különösen érvényre jutott a szép és erőteljes muzsikával. *Amelin* és *Antonin* kettős szerepét játszotta. Finom diskrecióval és temperamentummal; éneke és játéka harmoniába olvadtak össze. Igen jó partnere volt *Szalma* Sándor, kinek szép baritonja győzelmesen érvényesült. *Tallán*, *Makkai*, *Szilágyi* hozzájárultak a sikerhez, mely kétségbevonhatatlanul konstataható volt.

Pénteken zónában *Elvált asszonyt* adták, ma, szombaton *A kedélyes paraszt* van műsoron. Holnap, vasárnap délután zónában *A falu rosszát*, este *Tatárjárást* adják.

KÖZGAZDASÁG.

Gazdasági gépbemutató Székelyudvarhely.

Székelyudvarhely, okt. 8.

Vármegyénk mezőgazdasági viszonyai népünk conservatív hajlamai folytán csak lassan javulnak. Gazdáink azon meggyőződésben élnek, hogy a gazdálkodás terén csak az a jó, amit apáiktól tanultak, miért is a modernebb gazdasági eszközök terjedése nehézségekbe ütközik.

A vármegyei gazdasági egyesület, ujabban a Székelyföldi Kirendeltség buzgólkodása mellett sem vásárol a kisgazda oly gazdasági eszközöket szívesen, amilyenekkel apja, nagypapja nem dolgozott, mert munkájuk értékét megítélni nem tudja, illetve a megítélésre nincs is alkalma. [Az egy-egy kiállítás alkalmával bemutatott eszközök talán megbámulja, el is ismeri esetleg, hogy munkája jó lehet, de nem hiszi, hogy annak árát megtérítse azon haszon, melyre alkalmazásával szert tehetne.

Az ez évben megalakult Székely mezőgazdák szövete, népünk ez irányú közönyösségét akarja megtörni akkor, midőn tervbe vette, illetve megis valósította azt az ideált, hogy ezen mezőgazdasági eszközökkel a gazdát lehetőleg otthonában kell felkeresni, be is mutatva azok munkáját, hogy közvetlen tapasztalatából győződjék meg a gazda azok alkalmazásának helyességéről. Évégéből vármegyészerte megjelenik gépeivel az egyes községekben, és munkában mutatja be azokat. Ez év őszén vármegyénk területén két helyt, Homoródszentpálon és Székelyudvarhelyt tartott nevezett szövetezet a székelyföldi kirendeltség, illetve gazdasági egyesület által rendezett tenyészállat kiállítás alkalmával is gépbemutatót, hálára keltve maga iránt ez által a megjelent gazdaközönséget.

A székelyudvarhelyi e hó 3-ikán d. u. tartatott meg a Szejkére vivő ut mentén fekvő Szöllősi-féle bérelt birtokon, a gazdák élénk részvétele mellett.

Bemutatásra kerültek első sorban a Kühne gépgyáros által készített szarv nélküli, a *Dorner-féle* és a *miskolczinak* nevezett váltó-ekék egy kissé túl nedves kötött agyag talajban. Az első munkája, úgy lehet azért, mert kezelését a bemutatók teljesen nem értették, a kísérletezők, illetve megjelentek egyhangú véleménye szerint nem felelt meg a hozzá kötött várakozásnak, míg a *Dorner-féle* munkája a jelen esetben is kifogástalannak, tökéletesnek találtatott. Voltak a falusi kisgazdák között, kik erősítették, hogy az ő kezükbe csak a [miskolczi való, mert az

is ha jó, ép oly jó munkát végez, gyengébb állatjuk is elhuzza, ezekre való tekintetből bemutatott egy ilyen jónak híresztelt eke munkája is, de a bemutatáskor a leglelkesebb híve is el kellett hogy ismerje, miszerint a vonó erő szükséglete nem kisebb, sőt nagyobb, mint a *Dorner-féle*, az ökör ugyancsak nyulott mellette, míg a másikat játszva huzta, amellet nem fordít, nem porhanyit, a felhasított föld szalagot egész hosszában épen hagyva élére állítja, míg a másik teljesen átfordítja, felaprózza, amellet munkája szaporább, szélesebb barázdát huzván.

Ez után a legujabb rendszerű amerikai tárcsás borona lett munkában bemutatva. Nagy érdeklődéssel kísérte a közönség úgy rögtörő, mint különösen tarló hántó munkáját, mely utóbbinak jelentőségét gazdáink eddig legalább, nem szokták méltányolni, pedig ennél hasznosabb munkája alig van mezőgazdasági gépnek egy a gyomirtás, mint a nedvesség conserválás tekintetében, nem is szólva azon körülménynek nagy jelentőségéről, hogy a földet a tarló maradványok alábuktatása nélkül lazítja meg.

Vonó erő szükségletét kifogásolták egyesek, azt állítva, hogy akkora vonóerővel, a milyent a gép igényel, a kisgazda nem rendelkezik. Az általános vélemény mégis oda irányult, hogy ezen gépben egy oly eszközt adott a praktikus amerikai a gazda kezébe, mely átalakítani van hivatva a földmivelés eddigi eljárásait.

Nagy elismerés illeti meg a bemutatott amerikai cséplőgépet is. A motor, a cséplő szerkezet egy szekérre van felszerelve, az egészet két tehénnel a legkisebb gazda csűrőbe is behúzhatni, 4 ember segédkezése mellett 10 órán át 60 metermázsra gabonát kicsépel, ára jutányos, szerkezete egyszerű, minden értelmes gazda könnyen megtanulhatja kezelését, a cséplés mellett alkalmas mellék szerkezetekkel egyéb munkákat is végeztethet vele a gazda, darálthatat, szecskázthatat, fát vágathat, egyszóval igen sok célra felhasználhatja. Remélhető, hogy közép-birtokosaink — sőt szövetkezők a kisebbek is — be fogják szerezni.

Az ohioi szártépbő gép lett ezután bemutatva. Mindenkit meglepett, hogy mily puha takarmánnyá tudja ez feldolgozni a kukuricza szarát, melynek nagy részét különben az állat megrágni nem tudja, míg ez által feldolgozva izletes, tápláló takarmánnyá változtatható ez át, különösen az esetben, ha bervermélés által besavanyítottatik, a minek előnye még az is, hogy a tápérték veszteség ily módon a minimálisra redukálható.

Majd különböző rojták, répvágók, morzsolók, magosztályozók kerültek bemutatásra, mindenik a Kirendeltség helyi megbízottjának szakszerű magyarázata kíséretében.

A bemutatás mindenkit meggyőzhetett arról, hogy a kisgazda sem elégedhetik meg ma már az ő régi rendszerű ekéje, boronája munkájával, az ő igényeinek megfelelő jó mezőgazdasági gépek is konstruálva vannak, ha nem sajnálja azok beszerzésére a költséget akár saját számlája, akár szövetkezeti uton másokkal társulva, és nem irtózik azokat munkába is véve föld-jét intenzívebben művelni, megvetheti boldogulása alapjait.

Kívánatos volna, hogy az ily gépbemutatókat az állatkiállításoktól függetlenül külön napokon rendezze a székely gazdák szövetezete, mert egy napon a tenyészállatok elbirálása, a gépek munkájának bemutatása annyira igénybe veszik a gazdát, hogy esetleg a legérdekesebb dolgok bemutatásánál figyelme már teljesen ki van fáradva, a mikor érdeklődését már nehezen lehet ébren tartani.

A kiállításról azon tudattal távozott el a közönség, hogy a délutánja nem vészett el, fáradsága nem volt hiába való, hogy úgy a Székelyföldi kirendeltség, mint a Székely gazdák Szövetezete jó munkát végezett e napon s teljesen kiérdemelte a megjelentek elismerését.

Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája.

Reményi Frigyes Fogorvos

Kossuth-u. 56. sz. Pannajoth Mihályné háza, volt villanyszerelési iroda
A. n. é. közönség szives tudomására hozom, hogy fogászati műtermemet folyó évi október hó 1-én Székelyudvarhelyt megnyitottam. Tisztelettel REMÉNYI FRIGYES, fogtechnikus.

Tűzifa eladás.

Zsigmond-telepi fűrészemnél (Zetelaka mellett) első minőségű, száraz bükkhasábfa kapható.

Nem usztatott fa

Ára ölenkint (4 ürmeter) 16 korona.

Mintaölek a helybeli faraktáramban; az állomási épülettel szemben; megtekinthetők.

(Ugyanott fuvarosok is szerezhetők.)

Klein Zsigmond.

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótléka

egy régióknak bizonyult háziszor, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult köszvényénél, oszónál és meghűléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K — 80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszer-tárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszer-tára az „Arany oroszlanhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Udvarhely. székelyudvarhelyi járás főszolgabírája.

Sz. 2604—909. szb.

Pályázati hirdetmény.

Udvarhelyvármegye udvarhelyi járáshoz tartozó szentegyházassalvi körjegyzői állás lemondás folytán megüresedvén, arra ezennel pályázatot hirdetek.

Fizetés 1600 korona.

Utáltalány 180 korona.

Lakás, irodai és irodaszerek természetben. A kik ezen állást elnyerni óhajtják, az 1883. évi t.-cz. 6. §. illetőleg az 1900. évi XX. t.-cz. 3. §-ában előirt képesítésüket s eddigi működésüket igazoló okmányokkal főszerelt folyamodványukat folyó évi október hó 25-ig hozzám beadhatják.

Dr. Demeter Lőrincz,

főszolgabíró.

Egy jó családból való fiút teljes ellátással felvesz Soha Aladár könyvkötészetébe Székelyudvarhely Eötvös-u. 1. sz.

MINDSZENTEK.

Friss élő virágokból készült

VIRÁGKOSZORUK

képezik legszebb díszét a sírhelyeknek.

Csak élő virág ébreszt kegyeletteljes hangulatot.

MÜHLE VILMOS

cs. és kir. udvari szállító

TEMESVÁR

ajánlja Mindszentek napjára elismert elegáns virág- és pálmakoszoruit

legdivatosabb és legizlésebb kivitelben.

Szétküldés a monarchia minden irányába. — A megrendelések korai feladása kívánatos, hogy a pontos megérkezés akadálytalanul megtörténhessen.

MINDSZENTEK.

Tiszta búzát 26 K.-ért

bármely időszakban, Vasár- és ünnepnapokon is a d. e. órákban 3—100 métermázsáig megveszek.
Fabián József gőztüresház és malomtulajd.

Sz. 732—1909. végrh.

Arverési hirdetmény.

Alólírott bírósági végrehajtó 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a székelyudvarhelyi kir. törvényszéknek 1909. évi 3982. számú végzése következtében Dr. Pál Ernő ügyvéd által képviselt a székelyudvarhelyi Zálog Kölcsön Intézet és betéti pénztár javára 490 kor. s jár. erejéig 1909. évi augusztus hó 24-én fogatott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1327 kor. 50 fillérre becsült következő ingóságok, u. m.: borok hordókkal és bádóg-árak nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a székelyudvarhelyi kir. bíróság 1909. évi V. 564/3. sz. végzése folytán 490 K tőkekövetelés ennek 190. évi május hó 16 napjától járó 6% kamatai, $\frac{1}{3}\%$ váltódíj és eddig összesen 100 K 18 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Székelyudvarhelyen Bathányi-tér 19. és 5. sz. a. leendő megtartására 1909. október hó 18-ikán d. utáni 3 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107 és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Székelyudvarhely, 1909. október hó 4 én.

Nagy Lajos, kir. jbir. végrh.

Eladó házak és telkek.

Vár-utca 16. sz. ház, a mellette levő kert (ház-hely) — továbbá Bethlen-utca 69. sz. ház, a mellette levő üres telek (ház-hely), ez utóbbi fele-fele részben, külön-külön is eladók. Értekezhetni **DARÓCZJ MIKLÓS** urnál.

Szám 9125—909. tlvk.

Arverési hirdetményi kivonat.

A székelykereszturi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a segesvári komlótermesztő szövetség végrehajtónak Jakabházi Gábor székelykereszturi lakos végrehajtást szenvedett elleni 500 korona tőke és jár. iránti végrehajtási ügyében a székelyudvarhelyi kir. törvényszék kerületében s a székelykereszturi kir. járásbíró területén, Székelykeresztur község határában fekvő s a székelykereszturi 206 sz. tjkben A + 1 rdz 426.427. hrsz. kert és két lakrészes kőházból végrehajtást szenvedő B. 9. alatti jutaléka 991 korona, 2. rdz. 7568/3. 7569. 7570. 7571/3. hrsz. szántóból végrehajtást szenvedő B. 9. alatti jutaléka 120 kor. 50 fillér, 3 rdz. 7920. 7924. hrsz. legelőből végrehajtást szenvedő B. 9. alatti jutaléka 81 kor. 50 fillér, 4 rdz. 7572. hrsz. szántóból végrehajtást szenvedő B. 9. alatti jutaléka 11 korona, 5. rdz. 7573/h 2. hrsz. szántóból végrehajtást szenvedő B. 9. alatti jutaléka 5 kor. 50 fillér, 7. rdz. 8587 hrsz. szántóból végrehajtást szenvedő B. 9. alatti jutaléka 8 korona, 8. rdz. 8616. hrsz. szántóból végrehajtást szenvedő B. 9. alatti jutaléka 8 korona ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1909. november hó 2-ik napján d. e. 9 órakor ezen telekkönyvi hatóság árverezési szabályában megtartandó nyilvános árverésen el fognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírral a kiküldött kezébe letenni.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság. Székelyudvarhely, 1909. évi szeptember 19-én.

Besztercey, kir. járásbíró.

Faeladási hirdetmény.

A tarcsafalvi unitárius egyház (Udvarhelyvármegye) tulajdonát képező és a közgazgatási erdészeti bizottság 2638—1908. szám alatt jóváhagyott üzemátvizsgálási munkát alapján eladásra engedélyezett „A” üzemosztály I. osztágának az 1909—1918 évekre esedékes 591 k. holdon található mellmagasságban mért 16 czm. és ennél nagyobb átmérővel bíró kibélyezett luczfenyő és 70 drb bükkfa, a mely 51 m.³ I. 139 m.³ II. oszt. fűrészáru és 103 m.³ I. 43 m.³ II. 72 m.³ III. osztályu épületi fára becsültetett **1909. október 24-én** délelőtt 11 órakor Tarcsafalva község házában nyilvános, szóbeli árverés és zártírási ajánlat útján el fog adatni az 1910. évi július hó végéig terjedő kihasználási idő mellett.

Kikiáltási ár 1523 korona az az egyezeröttszázhuszonhárom korona a melyen alul a faanyag el nem adatik.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Árverezők kötelesek kikiáltási ár 10%-át az árverezést vezető kezéhez készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírokban az árverés megkezdése előtt lefizetni, illetőleg az írásbeli zárt ajánlathoz mellékelni.

A részletes becslés és árverési feltételek a korondi m. kir. járási erdőgondnokságnál. Székelyudvarhelyen és alólírottán megtekinthetők.

Tarcsafalván, 1909. október hó 6-án.

Vass János, egyházigazgató.

Felvágott bükkfa

bárkájával 10 koronáért bármikor megrendelhető azonnali szállításra
Fabián József gőzfűrésztelepén

Kiadó esetleg örök áron eladó

a **Kelemen Mihály-féle szatócstűzlet** az állomással szemben. Értekezni lehet Kelemen Mihálylyal, az állomással szemben.

Szám 14 909.

Árlejtési hirdetmény.

A kórházfelügyelő bizottságnak folyó év szeptember hó 30-án hozott határozata alapján a vármegyei közkórházban 1910. évben ápolandó betegek élelmezésének biztosítása céljából **október hó 13-án** d. e. 10 órára a kórházi iroda helyiségében újabb árlejtést tűzök ki.

Vállalkozni óhajtok kötelesek egy koronás bélyeggel ellátott írásbeli zárt ajánlatukat folyó hó 12-ig bezárólag hozzám annál inkább beadni, mert a későbbben érkezett ajánlatok figyelembe nem vétetnek. Az élelmezési feltételek a kórházi irodában, a hivatalos órák alatt, megtekinthetők.

Székelyudvarhely, 1909. október 1.

Dr. Imreh Domokos,
igazgató főorvos

NAGYENYED-re forduljon minden érdeklődő, ki sulyt fektet I-rendü fajtisza anyagra

Gyümölcsfacsemeték
Sétányfák, Diszcserejek, Tülevelűek, Kerítésnövények

Szőlőoltványok.
(I. sima áru) európai és amerikai sima és gyökerez vesszők. Oktató diszárjegyzék ingyen

FISCHER és Társai.
faiskolák és szőlőoltványtelepek.

Kereszt-csillag

MAGGI-féle
húsleves-
kocka

1/4 liter forróvízzel rögtön egy tányér kitűnő, természetes húsleves ad. 1 kocka 6 fillér.

Kapható minden fűszerkereskedésben, csemegeüzletben és drogeriában.

Magyar ember csak magyar ásványvizet igyék!

Magyar ásványviz

forgalmi és kiviteli részvénytársaság
Budapest, V., Báthory-utca 5. szám.

Kizárólag természetes magyar ásványvizet hozunk forgalomba.

Borszéki Boldizsár, idült gyomorhaj ellen
Borszéki Főkut, kösvény ellen
Borszéki Kossuth, vérszegénység ellen
Bodoki Matild, alkális savanyuviz
Baross, vesehaj ellen

Borhegyi, huyghajtó
Boholti, üdítő viz
Előpatáki, sárgaság ellen
Felsőrákosi Mária, légsőhurut ellen
Hargitaligeti, üdítő ital

Horgász, étvágygerjesztő
Kászonfőkut (Saluteris) jó és litheum tartalmu
Répáti, égvényes ásványviz
Székely-Selters, idült gyomorhajok ellen
Sztokai, csukorbetegség ellen

Kérdezze meg az orvost és megtudja, hogy a **természetes ásványviz** gyógyhatása és kellemes íze össze nem hasonlítható a mesterséges ásványvizekkel

Magyar ásványvizekkel a külföld majdnem összes vizei pótolhatók.

Kapható mindenütt!